

Skipulagsstofnun  
Jón Ágúst Jónsson  
Borgartún 7b  
105 Reykjavík

dags. 18.7.2025  
Verkefnanúmer A286812

## Vindorkugarður við Dyraveg í Sveitarfélaginu Ölfusi – Viðbrögð við umsögnum umsagnaraðila við matsáætlun

Orkuveitan hefur móttengið umsagnir frá umsagnaraðilum og almenningi við matsáætlun fyrir vindorkugarð við Dyraveg í Sveitarfélaginu Ölfusi. Matsáætlunin var send til Skipulagsstofnunar 28. mars 2025 og gaf stofnunin frest til að skila umsögnum til 28. apríl 2025. Í þessu skjali er brugðist við umsögnum sem bárust frá umsagnaraðilum, en alls voru þær frá 14 umsagnaraðilum. Viðbrögð við umsögnum frá almenningi, landeigendum og félagasamtökum eru sett fram í sér skjali.

Umsagnir umsagnaraðila sem krefjast viðbragða Orkuveitunnar hafa borist frá eftirfarandi aðilum:

### Efnisyfirlit

|    |                                              |    |
|----|----------------------------------------------|----|
| 1  | Umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps .....    | 2  |
| 2  | Umsögn Mosfellsbæjar .....                   | 3  |
| 3  | Umsögn Sveitarfélagsins Ölfuss .....         | 4  |
| 4  | Umsögn Flugmálafélags Íslands .....          | 5  |
| 5  | Umsögn Heilbrigðiseftirlits Suðurlands ..... | 7  |
| 6  | Umsögn Landsnets .....                       | 8  |
| 7  | Umsögn Minjastofnunar Íslands .....          | 9  |
| 8  | Umsögn Náttúrufræðistofnunar .....           | 11 |
| 9  | Umsögn Náttúruverndarstofnunar .....         | 13 |
| 10 | Umsögn Samgöngustofu .....                   | 20 |
| 11 | Umsögn Umhverfis- og orkustofnunar .....     | 21 |
| 12 | Umsögn Veðurstofu Íslands .....              | 23 |
| 13 | Umsögn Vegagerðarinnar .....                 | 24 |
| 14 | Umsögn Forsætisráðuneytisins .....           | 26 |

# 1 Umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps

| Umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lögð er fram umsagnarbeiðni vegna mats á umhverfisáhrifum framkvæmdar sem tekur til áætlana um vindorkugarð við Dyraveg í sveitarfélaginu Ölfusi. Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps gerir ekki athugasemdir við framlagða matskyldufyrirspurn sem tekur til vindorkugarðs við Dyraveg í sveitarfélaginu Ölfus. Að mati sveitarstjórnar er með fullnægjandi hætti gert grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisaðgerðum og helstu áhrifaþáttum s.s. er varðar lífríki- og gróðurfar, landslag og ásýnd og samfélag. | Umsögnin krefst ekki viðbragða en þó bent á að ekki er um að ræða matsskyldufyrirspurn eins og fram kemur í umsögninni heldur matsáætlun. |

## 2 Umsögn Mosfellsbæjar

| Umsögn Mosfellsbæjar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Vatnsvernd og örplast</b></p> <p>Vegna nálægðar við vatnsverndarsvæði fer umhverfissvið Mosfellsbæjar fram á að unnið verði sérstakt áhættumat vegna framkvæmdarinnar. Gæta þarf að mengunarvörnum á framkvæmdatíma og við undirbúning vegna nálægðar við vatnsverndarsvæði í Mosfellsbæ og tryggja að ekki verði olíumengun í tengslum við flutning búnaðar og vegna framkvæmda við vatnsverndarsvæði.</p> <p>Meta þarf sérstaklega möguleg áhrif af örplastmengun frá vindmyllum.</p> | <p>Orkuveitan tekur undir mikilvægi þess að framkvæma áhættumat vegna framkvæmdarinnar til þess að meta áhrif á vatnafar og gæta að mengunarvörnum. Í kafla 5.7 í matsáætlun kemur fram að unnin verða drög að áhættumati vegna mögulegra áhrifa við framkvæmdir og rekstur vindorkugarðsins á grunnvatn innan framkvæmdasvæðisins, en endanlegt áhættumat mun liggja fyrir áður en sótt verður um rekstrarleyfi á seinni stigum. Lögð verður áhersla á að meta hvort hætta sé á mengun í grunnvatni vegna framkvæmda og/eða reksturs og að skilgreina mögulegar mótvægisáðgerðir til að draga úr þeirri hættu.</p> <p>Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um mögulega mengun frá vindmyllum, m.a. vegna örplasts.</p>                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>Sýnileiki</b></p> <p>Vegna sýnileika vindorkugarðsins er gerð krafa um frekari lýsigögnum á umfangi, afstöðu og ásýnd. Sýnileiki vindorkugarðsins verður talsverður á öllu höfuðborgarsvæðinu en sérstaklega munu vindmyllur sjást vel frá aðliggjandi sumarhúsbyggðum og þeim fellum sem vinsæl eru til útivistar í Mosfellsbæ s.s. Úlfarsfell, Reykjaborg, Grímannsfell og fleiri fell.</p>                                                                                           | <p>Í umhverfismatsskýrslu verður nánari umfjöllun um ásýndaráhrif líkt og fjallað er um í kafla 5.2 í matsáætlun.</p> <p>Gerðar hafa verið tillögur að myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir sem kynntar eru í töflu 5.1. Við val á myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir í umhverfismati er stuðst við skoskar leiðbeiningar og eru staðirnir valdir með það í huga að sjónarhornin verði sem fjölbreyttust en á sama tíma ekki of mörg. Leitast er við að sjónarhornin endurspegli sem best m.a. mismunandi fjarlægð frá vindorkugarði, mismunandi stefnu sjónarhorna, mismunandi hæð yfir sjávarmáli og upplifun ólíkra hópa á svæðinu. Einnig er lögð áhersla á að sjónarhornin séu dæmigerð fyrir svæðið og að þeir staðir sem eru valdir geti endurspeglað aðra staði í nágrenninu.</p> <p>Ein af tillögunum er Úlfarsfell, en sá staður endurspeglar ásýnd frá m.a. þeim fellum sem liggja í jaðri höfuðborgarsvæðisins og eru vinsæl til útivistar.</p> |
| <p><b>Hljóðvist</b></p> <p>Í matsgögnum þarf að meta hljóðmengun og mögulega truflun fyrir þá sem vilja njóta útivistar. Um svæðið fer merkt reiðleið milli Mosfellsbæjar og Ölfuss.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Umsögnin er í samræmi við matsáætlun og krefst ekki viðbragða. Fjallað er um áætlun um útreikninga á útbreiðslu hávaða frá vindmyllum í kafla 5.3 í matsáætlun.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### 3 Umsögn Sveitarfélagsins Ölfuss

| Umsögn Sveitarfélagsins Ölfuss                                                                                                                                                         | Viðbrögð Orkuveitunnar          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| Það er mat sveitarfélagsins að matsáætlunin sé raunhæf og til þess fallin að gefa skýra mynd af umhverfisáhrifum virkjunarinnar. Sveitarfélagið gerir ekki athugasemdir að svo stöddu. | Umsögnin krefst ekki viðbragða. |

## 4 Umsögn Flugmálafélags Íslands

| Umsögn Flugmálafélags Íslands                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Í fyrri athugasemdum sínum til Skipulagsstofnunar vegna fyrirhugaðs vindorkugarðs á Mosfellsheiði vakti Flugmálafélag Íslands athygli á því að í tillögu að matsáætlun væri umfjöllun um mat á áhrifum á flugfrelsi og flugöryggi mjög rýr og gilda að mestu sömu sjónarmið varðandi framsetta matsáætlun til kynningar vegna vindorkugarðs við Dyraveg í sveitarfélaginu Ölfusi. Fyrirhuguð staðsetning þess vindorkugarðs er innan skilgreinds æfingasvæðis fyrir kennslu- og einkaflug og myndi stórkostlega skerða möguleika til nýtingar svæðisins ef af byggingu vindorkugarðsins yrði. Svæðið sem kallast Austursvæði er helsta æfingasvæðið af þessu tagi á suðvesturhorninu en sambærileg svæði sem skilgreind hafa verið á Reykjanesi eru gjarnan lokuð vegna blindaðflugs að flugvöllum í Keflavík og Reykjavík. Í eðlilegu árferði hefur verið mikið um útsýnisflug í nágrenni Hengilsins, ekki síst á vegum þyrflupjónustufyrirtækja. Þá fer verulegur hluti sjónflugsumferðar til og frá Reykjavík um þetta svæði.</p>                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Hluti af umhverfismati verkefnisins er að greina umhverfisáhrif og meta hættur sem geta stafað af uppbyggingu og rekstri fyrirhugaðs vindorkugarðs. Einn af áhættuþáttunum er samspil reksturs vindorkugarðsins og rekstur ýmiss konar loftfara (t.d. svifflug, kennsluflug, þyrlur o.fl.) í næsta nágrenni.</p> <p>Starfsemi sem þessi getur farið saman og gerir það víða um heim. Til þess að svo geti orðið þarf að greina vel hver áhættan er og hvernig unnt verður að koma í veg fyrir að röskun verði á flugstarfsemi vegna uppbyggingar vindorkugarðsins. Til eru ýmsar leiðir til þess og mun Orkuveitan leita upplýsinga og greina möguleg áhrif á flugrekstur á þessu svæði og viðhafa í því ferli samráð við viðkomandi hagsmunaaðila og stofnanir.</p> |
| <p>Meðal atriða sem stjórn Flugmálafélags Íslands hefur bent á að mikilvægt sé að tekið verði tillit til við mat á umhverfisáhrifum vegna vindorkugarða á þessu svæði eru eftirfarandi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Neikvæð áhrif tilkomu vindorkugarðs á flugfrelsi og sjónflugsumferð um svæðið vegna skerðingar á nýtanlegu loftþrymi sökum hæðar vindmylla, þ.m.t. áhrif á nýtingu sýnilegra kennileita til aðgreiningar sjónflugsumferðar og tenginga við skilgreindar sjónflugsleiðir til og frá Reykjavíkurflogvelli.</li> <li>2. Áhrifasvæði ókyrrðar frá vindmyllum og möguleg áhrif hennar á sjónflugsumferð á Mosfellsheiði og í Austursvæði, þ.m.t. áhrif á nýtingu á flugvöllum á Sandskeiði sem miðstöðvar svifflugs og sem æfingaflugvallar fyrir kennslu- og einkaflug á höfuðborgarsvæðinu.</li> <li>3. Neikvæð áhrif sem tilkoma vindorkugarðs á þessu svæði myndi hafa á nýtingu Austursvæðis eins og það er skilgreint í flugmálahandbók útgefinni af Samgöngustofu og þar með á þjálfun flugmanna og starfsemi flugskóla í nágrenni höfuðborgarsvæðisins.</li> <li>4. Mat á neikvæðum áhrifum á nýtingu skráðra og óskráðra lendingarstaða og flugvalla í nágrenni svæðisins og áhrif á flugöryggi ef notagildi þeirra telst skert.</li> </ol> | <p>Við mat á greiningu mögulegra áhrifa uppbyggingu vindorkugarðs á flugrekstur á svæðinu verður horft til þeirra ábendinga sem Flugmálafélag Íslands telur upp í umsögn sinni.</p> <p>Orkuveitan mun vinna ítarlegar greiningar á mögulegum áhrifum vindorkugarðs á flugumferð og flugöryggi í samræmi við gildandi lög og reglugerðir og leiðbeiningar Samgöngustofu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p>Þótt ýmis önnur neikvæð áhrif af uppsetningu og rekstri vindmyllugarða af þessum toga séu þekkt hafa þau ekki sérstaklega verið tilgreind í umsögnum Flugmálafélagsins sem hefur kosið að beina sjónum sínum að alvarlegum og neikvæðum áhrifum á flugöryggi og flugfrelsi. Aðrir umsagnaraðilar, þ.m.t. Öryggisnefnd Félags íslenskra atvinnuflugmanna, Samgöngustofa og forsætisráðuneytið hafa jafnframt lagt áherslu á mikilvægi þessa málaflökks í umsögnum sínum. Neikvæð áhrif á flugöryggi verða ekki auðveldlega milduð með</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Eðlilegt er að Flugmálafélag Íslands beini sjónum sínum að umsögnum um möguleg áhrif vindorku á flugrekstur sem er innan þeirra sérfræðipækkingar. Orkuveitan mun í umhverfismatsferli leggja áherslu á samráð við helstu hagsmunaaðila innan fluggeirans með það að markmiði að greina betur mögulegar hættur sem fylgja uppbyggingu vindorkugarðs fyrir flugrekstur og þá um leið leita leiða til að draga úr eða koma í veg fyrir neikvæð áhrif á flugrekstur.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| Umsögn Flugmálafélags Íslands                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Viðbrögð Orkuveitunnar |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| <p>uppsetningu viðvörunarljósa á vindmyllur í samræmi við reglugerð og verður því að gera kröfu um að verulega aukin áhersla verði lögð á þennan málaflokk í umfjöllun um virkjunarkosti, einkum á sviði vindorku.</p> <p>Stjórn Flugmálafélags Íslands leggur áherslu á að við mat á virkjunarkostum verði haft viðtækt og náð samráð við frjáls félagasamtök og rekstraraðila í flugstarfsemi, auk opinberra aðila sem að málinu koma svo sem Samgöngustofu og Isavia. Ljóst er að tilkoma vindorkugarða á þessu svæði hefði verulega neikvæð áhrif á starfsemi þessara aðila og gæti stefnt þeirri uppbyggingu sem orðið hefur í starfsemi hinna ýmsu félaga í hættu.</p> |                        |

## 5 Umsögn Heilbrigðiseftirlits Suðurlands

| Umsögn Heilbrigðiseftirlits Suðurlands                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Viðbrögð Orkuveitunnar                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| <p>Heilbrigðiseftirlit Suðurlands hefur farið yfir ofangreinda kynningu matsáætlunar fyrir téða framkvæmda og gerir engar athugasemdir við hana sem slíka. Embættið telur að áætlunin geri nægjanlega grein fyrir eðli, umfangi og umhverfi framkvæmdarinnar sem og þeim umhverfispáttum og valkostum sem matið skal taka til. Þá gerir embættið ekki athugasemdir við hvernig til stendur að vinna úr gögnum til að meta umhverfisáhrif, né heldur fyrirhugaða framsetningu þeirra í umhverfismatsskýrslu.</p> <p>Heilbrigðiseftirlit Suðurlands veitir virkjunum og orkuveitum frá 1 MW starfsleyfi skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Einnig veittið embættið starfsleyfi vegna ýmissa verkþátta á meðan á framkvæmdum stendur, s.s. efnisnámi, fyllingu þar sem hentugur úrgangur sem ekki er spilliefni er nýttur á tæknilegan hátt við landmótun og eftir atvikum verktakaaðstöðu skv. ofangreindri reglugerð auk starfsmannabúða skv. reglugerð nr. 903/2024 um hollustuhætti.</p> | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða.</p> |

## 6 Umsögn Landsnets

| Umsögn Landsnets                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Landsnet hefur farið yfir gögnin sem fylgdu erindinu. Hlutverk Landsnets er með lögum nr. 65/2003 að annast flutning raforku og kerfisstjórnun. Í umsögn Landsnets er fyrst og fremst tekin afstaða til málefna sem snúa að því.</p> <p>Eins og fram kemur í kynntri matsáætlun liggur Sogslína 3 norðan framkvæmdasvæðisins en hún er 220 kV loftlína á vegum Landsnets. Einnig liggur jarðstrengur Nesjavallalínu 2 á sömu slóðum auk þess sem fleiri mikilvægar flutningslínur fyrirtækisins liggja norðan og sunnan svæðisins. Fyrirhugaður vindorkugarður virðist staðsettur í minnst 1 km fjarlægð frá þessum flutningslínunum, þannig að ólíklegt er að bygging vindmylla geti haft áhrif á þær.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða.</p>                                                                                                                                          |
| <p><b>Tenging við flutningskerfið</b></p> <p>Í framkvæmdalýsingu í kafla 3.2.3 er fjallað um tengingu við flutningskerfið. Þar kemur fram að tenging vindorkugarðs við raforkuflutningskerfið fari eftir endanlegri stærð en að líkleg tenging yrði með jarðstreng að tengivirki Landsnets við Kolviðarhól. Jafnframt kemur fram að í umhverfismatsskýrslu verði fjallað um hvernig tengimöguleikar muni falla að framtíðarhugmyndum Landsnets.</p> <p>Landsnet ítrekar mikilvægi þess að samráð verði haft við fyrirtækið um tengimöguleika og að fjallað verði um það í umhverfismatsskýrslu. Landsnet leggur á það mikla áherslu að greining á mögulegum tengingum við flutningskerfið, og útfærslum þar á, fari fram í samráði við Landsnet eins og lýst er í skilmálum fyrirtækisins um tæknilegar kröfur til vinnslueiningar, sbr. 7. kafla netmála Landsnets D1.</p> <p>Brýnt er að huga sérstaklega að því að tengimöguleikar falli að framtíðarhugmyndum Landsnets um uppbyggingu flutningskerfisins á svæðinu. Enn fremur þarf að kanna sérstaklega hvort mögulegar jarðstrengslagnir frá vindorkuverinu að tengipunkti við flutningskerfið hafi áhrif á afhendingargæði raforku.</p> <p>Landsnet mun óska eftir niðurstöðum kerfisgreininga framkvæmdaraðila á áhrifum fyrirhugaðs vindorkuvers á rekstur flutningskerfisins og ef þurfa þykir óska eftir frekari gögnum og greiningum frá framkvæmdaraðila.</p> | <p>Orkuveitan hefur hafið og mun eiga í samráði við Landsnet við frekari þróun verkefnisins. Fjallað verður um mögulega tengingu við flutningsnetið í umhverfismatsskýrslu.</p> |
| <p><b>Kerfisáætlun</b></p> <p>Í öðrum kafla matsáætlunarinnar er fjallað um skipulag og aðrar áætlanir. Þar eru m.a. tilgreindar gildandi skipulagsáætlanir og rammaáætlun. Landsnet vill í því sambandi benda á Kerfisáætlun Landsnets, sem var samþykkt af Orkustofnun 6. febrúar 2024, en auk þess bendir Landsnet að nú er til kynningar drög að Kerfisáætlun 2025-20363.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Orkuveitan þakkar ábendinguna. Fjallað verður um gildandi kerfisáætlun Landsnets í umhverfismatsskýrslu.</p>                                                                 |
| <p><b>Leyfi</b></p> <p>Leyfi Landsnets þarf vegna tenginga við flutningskerfi fyrirtækisins. Einnig þarf leyfi Landsnets vegna vinnu nálægt flutningsvirki í rekstri, þar með talið háfermisflutninga undir háspennulínum fyrirtækisins.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Orkuveitan mun afla tilskilinna leyfa við framkvæmdir og geta þess í umhverfismatsskýrslu.</p>                                                                               |



## 7 Umsögn Minjastofnunar Íslands

| Umsögn Minjastofnunar Íslands                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Fjallað er um menningarminjar í kafla 5.8 í matsáætlun. Þar er bent á að Dyraveg sé friðaður og liggi um og í gegnum framkvæmdasvæðið, sbr. mynd 5.5, bls. 38 í matsáætlun. Í matsáætlun segir jafnframt að samkvæmt aðalskipulagi Ölfuss 2020-2036 fellur framkvæmdasvæðið ekki undir „verndarsvæði fornminja“. Í þessu sambandi er rétt að benda á að allar minjar sem náð hafa 100 ára aldri flokkast til fornleifa og eru friðaðar. Óheimilt er að hrófla við þeim nema með leyfi Minjastofnunar Íslands, sbr. 3. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012. Fyrirliggjandi gögn á svæðinu er fornleifaskrá sem gefin var út árið 1998 í tengslum við gerð aðalskipulags í Ölfushreppi, Orri Vésteinsstein: <i>Fornleifaskráning á Hengilssvæðinu III. Fornleifar á áfrétti Ölfushrepps (Árbæjarsafn, Fornleifastofnun Íslands DS064-97013 Reykjavík 1998)</i>. Þótt skrá þessi gefi gott yfirlit yfir minjar í sveitarfélaginu þá stenst skráning þessi ekki núgildandi staðla um skráningu á deiliskipulags- eða framkvæmdasvæðum. Auk þessa þá skráði Bjarni F Einarsson fyrir legu rafstrengs um svæðið, <i>Fornleifaskráning vegna lagningar rafstrengs frá Nesjavallavegi að tengivirki við Hellisheiðarvirkjun (Rv. 2023)</i>, en að öðru leyti er svæðið óskráð. Í kafla 5.8.2 í matsáætlun er fjallað um hvernig staðið verði að uppfærslu skráningar í samræmi við núgildandi kröfur og er það nauðsynleg aðgerð svo hægt sé að leggja mat á áhrif framkvæmdanna á menningarminjar. Engin uppistandandi mannvirki eða hús eru á svæðinu sem falla undir verndarákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.</p> | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða.</p>                                                                                                         |
| <p>Helstu athugasemdir Minjastofnunar Íslands eru eftirfarandi:</p> <p>Skráning fornleifa þarf að ná ekki aðeins yfir hinn afmarkaða vindorkugarð eins og hann er afmarkaður í matsáætlun, heldur einnig yfir aðrar tengdar framkvæmdir og áhrifasvæði þeirra, eins og t.d. aðkomuvegi, jarðstrengi, námur og annað sem valdið getur raski á fornleifum. Að öðru leyti er í matsáætlun gerð fullnægjandi grein fyrir hvernig staðið verður að skráningu minja á framkvæmdasvæðinu, sbr. kafla 5.8.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Vakin er athygli á því að séu gerðar breytingar á ofangreindum svæðum eftir að skráningu fornleifa lýkur gæti þurft að bæta við fyrirliggjandi skráningu. Þegar kemur að gerð deiliskipulags þarf skráning að ná yfir allt deiliskipulagssvæðið. Skráningu telst ekki lokið fyrr en Minjastofnun hefur staðfest hana, sbr. 15. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.</li> </ul> <p>Ekki liggur fyrir endanleg áætlun um staðsetningu mannvirkja innan fyrirhugaðra framkvæmdasvæða. Minjastofnun mun úrskurða, eða þegar þar að kemur, hvort minjar megji víkja vegna framkvæmda og sömuleiðis til hvaða mótvægisáðgerða þarf að grípa til ef fornleifar eru í yfirvofandi hættu. Ljóst er nú þegar miðað við þær áætlanir sem lagt er upp með, að fornleifar verða fyrir raski, þ.e. Dyravegur. Minjarnar eru friðaðar eins og komið hefur fram.</p>                                                                                                                                                                                                                      | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða. Tekið verður tillit til þessara athugasemda við fornleifaskráningu og umfjöllun í umhverfismatsskýrslu.</p> |

| Umsögn Minjastofnunar Íslands                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Í matsáætlun er fjallað nokkuð um áhrif framkvæmdanna á landslag og sjónræn áhrif þeirra á umhverfið. Er það mat unnið út frá ákveðnum stöðlum sem fjallað er um í matsáætluninni. Minjastofnun vekur athygli á því að við vernd menningarminja er í auknum mæli horft til varðveislu menningar- og búsetulandslags og sjónrænna áhrifa framkvæmda á það, með hliðsjón af Evrópska landslagssamningnum, lögum um menningarminjar, lögum um náttúruvernd auk menningarstefnu í mannvirkjagerð sem og Landsskipulagsstefnu. Ljós er að framkvæmdir af þessu tagi hafa mikil áhrif á upplifunargildi minjastaða og menningarlandslags. Mosfellsheiði er vinsælt útivistarsvæði og þar liggja gamlar götur sem enn eru gengnar og fjöldi minja á heiðinni sem hafa aðdráttarafl fyrir útivistarfólk.</p> | <p>Gerðar hafa verið tillögur að myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir sem kynntar eru í töflu 5.1 í matsáætlun. Við val á myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir í umhverfismati er stuðst við skoskar leiðbeiningar og eru staðirnir valdir með það í huga að sjónarhornin verði sem fjölbreyttust en á sama tíma ekki of mörg. Leitast er við að sjónarhornin endurspegli sem best m.a. mismunandi fjarlægð frá vindorkugarði, mismunandi stefnu sjónarhorna, mismunandi hæð yfir sjávarmáli og upplifun ólíkra hópa á svæðinu. Lögð er áhersla á að sjónarhornin séu dæmigerð fyrir svæðið og að þeir staðir sem eru valdir geti endurspeglad aðra staði í nágrenninu. Mynd 5.2 í matsáætlun gefur til kynna fræðilegan sýnileika fyrirhugaðra vindmylla og þar má einnig sjá þá myndatökustaði sem lagðir eru til.</p> |

## 8 Umsögn Náttúrufræðistofnunar

| Umsögn Náttúrufræðistofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér matsáætlunina og telur að hún taki til helstu þátta sem leggja þarf mat á en stofnunin vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.</p> <p>Í kafla 2.4 Rammaáætlun í matsáætluninni er fjallað um frumvarp til laga um breytingu á lögum um verndar- og orkunýtingaráætlun, nr. 48/2011 sem var lagt fram til Alþingis 27. mars 2024.</p> <p>Í 5. grein frumvarpsins er fjallað um sérstaka málsmeðferð tiltekinna virkjunarkosta í vindorku í þágu orkuskipta og kolefnishlutleysis þar sem sett eru fram fjögur skilyrði. Uppfylli virkjunarkostir skilyrðin að mati ráðherra, að lokinni kynningu, getur hann tekið ákvörðun um að virkjunarkosturinn sæti ekki frekari meðferðar innan verndar- og orkunýtingaráætlunar en sé vísað til ákvörðunar hjá viðkomandi sveitarfélagi og öðrum stjórnvöldum. Skilyrðin eru eftirfarandi:</p> <p>a. „Virkjunarkosturinn mun stuðla að því að ná markmiðum stjórnvalda um orkuskipti og kolefnishlutleysi [...]“</p> <p>b. „Virkjunarkosturinn er innan landsvæðis sem almennt telst hafa verið raskað af mannavöldum.“</p> <p>c. „Virkjunarkosturinn er ekki talinn rýra um of mikilvæga verndarhagsmuni svæða sem njóta verndar að lögum né annarra nærliggjandi svæða sem njóta sérstöðu á landsvísi [...]“</p> <p>d. „Virkjunarkosturinn er ekki á svæði þar sem mikið er um villta fugla sem metnir eru í hættu eða verulegri hættu á válistum eða fuglategundir með hátt eða mjög hátt verndargildi.“</p> <p>Náttúrufræðistofnun tekur ekki undir það mat Orkuveitunnar að öll framangreind skilyrði eigi við um vindorkugarð við Dyraveg því að fyrirhugað virkjanasvæðið er innan landsvæðis sem er lítt raskað af mannavöldum og ekki er á þessu stigi hægt að fullyrða án frekari rannsókna að á svæðinu séu ekki mikið um villta fugla sem metnir eru í hættu eða verulegri hættu á válistum eða fuglategundir með hátt eða mjög hátt verndargildi.</p> | <p>Eins og fram kemur í kafla 2.4 er það mat Orkuveitunnar miðað við fyrirliggjandi upplýsingar að öll skilyrði 5. greinar eigi við um vindorkugarð við Dyraveg. Það mun þó skýrast betur í umhverfismatsferlinu þegar niðurstöður rannsókna liggja fyrir.</p>                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>Landslag</b></p> <p>Náttúrufræðistofnun telur að ein mestu umhverfisáhrif vindorkuvera séu á landslag og víðerni. Í umhverfismatsskýrslu verða skoðuð samlegðaráhrif tveggja fyrirhugaðra og nálægðra vindorkuvera, Mosfellsheiðarvirkjun I og II, sem eru nú til umfjöllunar í Rammaáætlun. Gera þarf grein fyrir áhrifum á landslag sem snýr að þéttleika vindorkuvera, ásamt heildarfjölda og hæð vindmylla. Einnig þarf að</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Líkt og fram kemur í kafla 2.5 um verndarsvæði í matsáætlun verður í umhverfismatsskýrslu farið nánar út í möguleg áhrif virkjunarinnar á verndarsvæði innan og í grennd við svæðið, þ.á.m áhrif á landslag og sýnileika. Mynd 5.2 í matsáætlun gefur til kynna fræðilegan sýnileika fyrirhugaðra vindmylla og þar má einnig sjá þá myndatökustaði sem lagðir eru til. Einn myndatökustaður er á Þingvöllum (nr.11), á útsýnispalli við Hrafnagjá í um 23 km fjarlægð frá vindorkugarðinum.</p> |

| Umsögn Náttúrufræðistofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| gera grein fyrir sýnileika og landslagsáhrifum á svæði sem eru á náttúruminjasrá, t.d. Þjóðgarðurinn og heimsminjasvæðið á Þingvöllum.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Óbyggð víðerni</b><br>Í matsáætluninni er stuðst við kortlagningu David C. Ostman o.fl. (2021) á óbyggðum víðernum en Náttúrufræðistofnun leggur til að einnig verði horft til víðernakorts á vef Loftmynda ehf (www.map.is) sem gert var undir stjórn Steven Carver hjá WRI við háskólann í Leeds í Englandi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Umrædd kortasjá víðernakorts er ein af þeim kortasjám sem útbúnað hafa verið í þeirri viðleitni að kortleggja óbyggð víðerni Íslands. Þessi kortasjá og sú aðferðafræði sem hún byggir á hefur ekki fengið almenna rýni umræðu hér á landi og hefur ekki verið nýtt í umhverfismati til þessa. Unnið hefur verið eftir þeirri kortlagningu sem fjallað er um í matsáætlun í öðrum umhverfismatsverkefnum í samráði við Skipulagsstofnun og er stefnt að því að svo verði áfram, nema ef aðrar kröfur verða settar fram af stofnuninni. |
| <b>Náttúruvá</b><br>Náttúrufræðistofnun telur að í umhverfismatsskýrslu þurfi að gera grein fyrir náttúruvá þar sem framkvæmdasvæðið er í nálægð brotabeltis tveggja virkra megineldstöðva, Hengils og Brennisteinsfjalla.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Umsögnin krefst ekki viðbragða og er í samræmi við matsáætlun.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Að lokum bendir Náttúrufræðistofnun á að stefnumótun íslenskra stjórnvalda um uppbyggingu vindorkuvera er ekki lokið en frumvarp og þingsályktunartillaga þess efnis var til umfjöllunar á Alþingi vorið 2024 en hlaut ekki fullnaðarafgreiðslu. Fyrirkomulag málsmeðferðar á vettvangi orku- og nýtingaráætlunar (Rammaáætlunar) og svæðisbundið mat á landsvísi um hvar vindorka eigi erindi og hvar ekki, er meðal þess sem stefnumótunin fjallar um. Á meðan málið er enn óafgreitt ríkir ákveðin óvissa um hvaða forsendur skal horfa til við ákvarðanatöku um vindorkuver og útfærslu þeirra hverju sinni. | Umsögnin krefst ekki viðbragða.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## 9 Umsögn Náttúruverndarstofnunar

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Verndarsvæði</b></p> <p>Innan framkvæmdarsvæðisins eru engin friðlýst svæði, en áhrifasvæði vindorkulundarins nær yfir víðfemt svæði m.a. til Bláfjallafólkvangs og Þingvalla.</p> <p>Bláfjallafólkvangur var fyrst friðlýstur árið 1973, en friðlýsingin var endurskoðuð árið 1985. Að fólkvanginum koma sveitarfélögin Reykjavík, Kópavogur, Seltjarnarnes, Hafnarfjörður, Garðabær, Sandgerði, Grindavík, Sveitarfélagið Garður, Sveitarfélagið Vogar, Reykjanesbær og Mosfellsbær. Stærð svæðisins er 90,4 km<sup>2</sup>.</p> <p>Gróður á svæðinu einkennist að mestu af mosavöxnum hraunum og grýttum mosagrónum holtum. Inn á milli er að finna graslendi og lyngmóa. Mosin er viðkvæmur fyrir raski og er hætt við að gróðurþekja láti á sjá þar sem ágangur er mikill.</p> <p>Fjölmargar gönguleiðir eru á svæðinu þar sem vindorkuverið mun vera sjáanlegt.</p> <p>Auk þess mun að öllum líkindum áhrif vindmyllugarðsins vegna ásyndar og landslags vera frá öðrum fólkvöngum, eins og Rauðhólum. Nauðsynlegt er að mati Náttúruverndarstofnunar að þessir þættir séu greindir og metin áhrif frá þessum stöðum.</p> <p>Mikilvægt er að mati Náttúruverndarstofnunar að greina og fjalla um þá áhrifaþætti sem geta haft áhrif á verndarsvæðin og meta umhverfisáhrifin. Auk þess er mikilvægt að það séu myndatökustaðir frá verndarsvæðunum þar sem að ferðamenn fara um þau.</p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að hugað sé að notkun lands sem liggur að friðlýstum svæðum sem geti á einhvern hátt haft áhrif á þau. Í 54. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd segir: „Ef starfsemi eða framkvæmdir utan friðlýsts svæðis, sem leyfisskyldar eru samkvæmt öðrum lögum, geta haft áhrif á verndargildi friðlýsta svæðisins skal taka mið af því við ákvörðun um veitingu leyfis. Leita skal umsagnar Náttúruverndarstofnunar áður en leyfi er veitt. Setja má skilyrði til að koma í veg fyrir skaða af starfseminni eða framkvæmdunum á hinu friðlýsta svæði.</p> | <p>Líkt og fram kemur í kafla 2.5 um verndarsvæði í matsáætlun verður í umhverfismatsskýrslu farið nánar út í möguleg áhrif virkjunarinnar á verndarsvæði innan og í grennd við svæðið, þ.á.m áhrif á landslag og sýnileika.</p> <p>Gerðar hafa verið tillögur að myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir sem kynntar eru í töflu 5.1 í matsáætlun. Við val á myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir í umhverfismati er stuðst við skoskar leiðbeiningar og eru staðirnir valdir með það í huga að sjónarhornin verði sem fjölbreyttust en á sama tíma ekki of mörg. Leitast er við að sjónarhornin endurspegli sem best m.a. mismunandi fjarlægð frá vindorkugarði, mismunandi stefnu sjónarhorna, mismunandi hæð yfir sjávarmáli og upplifun ólíkra hópa á svæðinu. Einnig er lögð áhersla á að sjónarhornin séu dæmigerð fyrir svæðið og að þeir staðir sem eru valdir geti endurspeglad aðra staði í nágrenninu. Hluti af þessari greiningu var að skoða ferðamanna- og verndarsvæði innan áhrifasvæðis. Á mynd 5.1 er lagt til að myndir verði m.a. teknar á Bláfjallavegi (nr.4) og á útsýnispalli á Þingvöllum (nr.11).</p> <p>Ítarlega verður fjallað um óbyggð víðerni sem hluti af landslagsgreiningu út frá bestu fyrirbyggjandi gögnum og fyrirmælum Skipulagsstofnunar á þeim tíma sem matið verður unnið.</p> <p>Ástæða þess að óbyggð víðerni eru ekki sett fram sem sér umhverfispáttur er sú að óljóst er við hvaða gögn á að styðjast við í slíku mati og kortlagning óbyggðra víðerna er enn þá í þróun. Þangað til hafa aðeins tillögur að kortlagningu komið fram gefnar út samræmdar leiðbeiningar um hvernig meta skuli áhrif á víðerni er erfitt að taka óbyggð víðerni út sem sér umhverfispátt.</p> |
| <p><b>Verndarsvæði – Óbyggð víðerni</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á að óbyggð víðerni hafa fengið mikilvægt vægi í náttúruverndarlögum en eitt af verndarmarkmiðum náttúruverndarlaga nr. 60/2013 er að standa vörð um óbyggð víðerni landsins.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Viðbrögð Orkuveitunnar |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| <p>Náttúruverndarstofnun bendir á að samkvæmt 3. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013, þar sem fjallað er um verndarmarkmið fyrir jarðminjar, vatnasvæði, landslag og víðerni, segir að til að stuðla að vernd jarðfræðilegrar fjölbreytni landsins og fjölbreytni landslags skal stefnt að því að standa vörð um óbyggð víðerni landsins.</p> <p>Samkvæmt náttúruverndarlögum nr. 60/2013 eru óbyggð víðerni skilgreind sem svæði í óbyggðum sem er að jafnaði a.m.k. 25 km<sup>2</sup> að stærð, eða þannig að hægt sé að njóta þar einveru og náttúrunnar án truflunar af mannvirkjum eða umferð vélknúinna farartækja, og að jafnaði í a.m.k. 5 km fjarlægð frá mannvirkjum og öðrum tæknilegum ummerkjum, svo sem raflínum, orkuverum, miðlunarlónum og uppbyggðum vegum.</p> <p>Sem dæmi má nefna Búrfellslund/Vaðölduver, þar er fjarlægð vindmylla 19,6 km frá Heklu og 18,3 km frá fjallinu Löðmundi, en engu að síður eru vindmyllurnar mjög áberandi í landslaginu frá báðum svæðum og munu ótvírætt valda sjónrænni truflun sem skerðir óbyggð víðerni umfram þá 5 km sem að jafnaði er miðað við. Sú staðreynd að vindmyllurnar snúast og hafa öryggisljós mun einungis auka á þá sjónrænu truflun sem af þeim hlýst.</p> <p>Náttúruverndarstofnun telur æskilegt að óbyggð víðerni sé sér umhverfisþáttur í umhverfismatinu og ekki hluti á landslagi þar sem fjallað sé um áhrif og skerðingu þeirra.</p> <p><b>Verndarsvæði – Náttúruminjaskrá</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um þau svæði sem eru á náttúruminjaskrá og falla undir aðrar náttúruminjar, verndargildi þeirra og vindorkuverið mun hafa áhrif á. Þetta er m.a. Hengilssvæðið og Eldborg sem eru vinsæl útivistarsvæði. Því þarf að meta hvernig framkvæmdirnar muni hafa áhrif á verndargildi þessara svæða.</p> <p><b>Landslag</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun telur nauðsynlegt að landslag og óbyggð víðerni séu sitthvor umhverfisþátturinn í umhverfismati.</p> <p>Náttúruverndarstofnun vill vekja athygli á markmiðum náttúruverndarlaga sem er að vernda til framtíðar fjölbreytni íslenskrar náttúru, þar á meðal líffræðilega og jarðfræðilega fjölbreytni og fjölbreytni landslags. Auk þess segir í 3. gr. laganna að varðveita skuli landslag sem er sérstætt eða fágætt eða sérlega verðmætt vegna fagurfræðilegs og/eða menningarlegs gildis.</p> <p>Landslag er skilgreint í náttúruverndarlögum sem svæði sem fólk skynjar að hafi ákveðin einkenni sem eru tilkomin vegna virkni eða samspils náttúrulegra og/eða mannlegra þátta.</p> |                        |

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Náttúruverndarstofnun telur áhrif framkvæmdarinnar á landslag séu umtalsverð. Það sem er í dag er tiltölulega óraskað svæði sem verður svæðið raskað iðnaðarsvæði með umfangsmiklum mannvirkjum.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>Sjónræn áhrif og myndir</b></p> <p><i>Hreyfimyndir - myndbönd</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun telur það ágætt að gert sé sýnileikakort og teknar voru ljósmyndir, hins vegar er allt önnur upplifun fólks af því að horfa á kort og mynd en að horfa á raunverulega vindmyllu (mannvirki sem eru allt að 210 metrar á hæð) á staðnum og hins vegar eru vindmyllur á hreyfingu þar sem kort og myndir segja lítið. Því þarf framkvæmdaraðilinn, að mati Náttúruverndarstofnunar að leita frekari leiða til að meta og sýna sjónræn áhrif frá vindmyllunum.</p> <p><i>Vegir og framkvæmdir</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að vegir, undirstöður og önnur mannvirki séu sýnd á myndum, ekki einungis mastur, vélarhús og spaðar.</p> <p><i>Staðsetning myndsvæða</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun telur val á myndsvæðum vera ágætt að því leyti að valdir eru helstu áningarstaðir umhverfis iðnaðarsvæðið. Hins vegar þarf að velja mun fleiri svæði sérstaklega frá fólkvöngunum sem umlykja svæðið, öðrum friðslýstum svæðum og verndarsvæðum og útsýnissvæðum í þéttbýli eins og Laugarás.</p> <p><i>Innan iðnaðarsvæðisins og óbyggð víðerni</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun telur að það hefði átt að skoða fleiri svæði nær iðnaðarsvæðinu og jafnvel innan þess, sérstaklega sunnan við iðnaðarsvæðið þar sem eru skilgreind óbyggð víðerni innan Bláfjallarfólkvangs.</p> | <p>Við ásýndargreiningu verður stuðst við breskar og skoskar leiðbeiningar um hvernig skuli meta áhrif á landslag og ásýnd út frá viðkvæmni landslags og útsýnis og umfangi breytinga vegna framkvæmda. Leiðbeiningarnar setja fram aðferðafræði sem er viðurkennd hér á landi og eru þær gefnar út af Land Use Consultants, The Landscape Institute og NatureScot. Allir framkvæmdahlutar verða settir inn á ásýndarmyndir þar sem það á við.</p> <p>Hreyfimyndir geta verið ágætur framsetningarmáti í mati á umhverfisáhrifum, en ekki er þó gert ráð fyrir því í leiðbeiningum og verður það ekki hluti af gögnum þessa verkefnis.</p> <p>Við val á myndatökustöðum fyrir ásýndarmyndir í umhverfismati er stuðst við skoskar leiðbeiningar og eru staðirnir valdir með það í huga að sjónarhornin verði sem fjölbreyttust en á sama tíma ekki of mörg. Því er ekki áformað að bæta við myndatökustöðum nær iðnaðarsvæðinu, en nú eru lagðir til 6 myndatökustaðir innan 15 km fjarlægðar frá svæðinu. Tveir þeirra eru sunnan við svæðið, einn í km fjarlægð (nr. 3) og annar í 11 km fjarlægð (nr. 4).</p> <p>Í töflu 5.1 í matsáætlun er listaður upp rökstuðningur fyrir vali á myndatökustöðunum sem lagðir eru til. Dæmi um myndatökustaði sem endurspeglar útsýnisstaði í þéttbýli eru Perlan (nr. 10), Bessastaðir (nr. 12) og Víkurhvarf í Kópavogi (nr. 7). Bessastaðir eru m.a. dæmi um friðlýst svæði sem og Bláfjallafólkvangur (nr. 11). Myndatökustaður við Laugarás er ekki talinn bæta meiru við greininguna en áður nefndir staðir, en sá staður er friðlýstur vegna jarðminja og gróðurs- og dýralíf.</p> |
| <p><b>Ásýnd</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun telur fjarlægðarviðmið (15,30 og 45 km) á sýnileikakortum ágæta.</p> <p>Náttúruverndarstofnun vill benda framkvæmdaraðila á að hægt væri að líta til matsskýrslu fyrir Búrfellslund segir á bls. 66 að eftirfarandi viðmið séu notuð við vægiseinkunn fyrir sjónræn áhrif vindmyllanna en þar segir:</p> <p>Talsvert neikvæð áhrif 5 - 10 km – Á þessu belti getur verið erfitt að ráða í fjarlægð til vindmyllanna og þar með stærð þeirra. Vindmyllurnar eru áberandi í landslaginu jafnvel þótt lögun þess og gróður dragi sums staðar úr sjónrænum áhrifum.</p> <p>Verulega neikvæð áhrif 0 - 5 km – Vindmyllurnar eru ráðandi í umhverfinu og mjög áberandi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Bent er á að á myndum 5.1 og 5.2 í kafla 5.2 í matsáætlun má sjá jafngildislínur á sýnileikakortum sem gefa til kynna fjarlægð frá vindorkugarði frá 5-45 km.</p> <p>Umhverfismat Búrfellslundar var unnið fyrir tæpum tíu árum og er eðlilegt að frampróun hafi orðið í aðferðafræði og gagnavinnslu síðan þá. Við mat á sjónrænum áhrifum og ákvörðun á vægiseinkunn í þessu verkefni verður stuðst við aðferðafræði sem notuð er í sambærilegum verkefnum erlendis og tíðkast einnig á Íslandi í dag. Í þeirri aðferðafræði eru fleiri þættir en fjarlægð teknir til greina, enda er ekki sjálfgefið að fjarlægðin ein og sér segi til um áhrifin. Aðferðafræðin sem stuðst er við í Búrfellslundi er því nokkuð einföld og ekki talin eiga við ekki við í þessu verkefni.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Náttúruverndarstofnun tekur undir álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum frá árinu 2016 varðandi verkefnið þar sem segir að ljóst sé að áhrif á landslag og ásýnd vega þungt við umhverfismat vindorkuvera en um er að ræða stór mannvirki sem eru sýnileg um langan veg.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Fuglalíf</b></p> <p>Að mati Náttúruverndarstofnunar er ánægjulegt að sjá metnað framkvæmdaraðila varðandi fuglarannsóknir þrátt fyrir að framkvæmdasvæðið sé utan mikilvægra fuglasvæða.</p> <p>Áhrif vindorkuvers á fuglalíf eru margþætt. Tap verður á búsvæðum fuglanna á framkvæmdarsvæðinu en tap á búsvæðum tegunda ógnar líffræðilegum fjölbreytileika. Þá er talið að tegundir sem þurfa mikil lífssvæði geti hrakist frá búsvæðum sínum við framkvæmdir sem þessar.</p> <p>Vindorkuverin geta skapað hindrun milli lífssvæða fuglanna (varp-, beitar- og veiðisvæði). Þá getur vindorkuverið virkað sem hindrun á flugleiðum fugla. Getur það valdið því að fuglarnir þurfi að finna sér nýjar farleiðir sem geta verið orkufrekari. Vindorkuver skapa auk þess áflugshættu fyrir fugla sem þurfa að fara um svæðið. Þar geta þættir eins og þéttleiki, staðsetning með tilliti til athafnasvæða og flughegðun fuglanna spilað inn í.</p> <p>Hávaði frá vindmyllum getur haft margþætt áhrif á fuglalíf. Hávaði getur skert getur fugla til að greina óvini og haft áhrif á samskipti fuglanna sín á milli. Þá þurfa fuglarnir að syngja hærra til að yfirvinna hávaðann frá vindorkuverinu.</p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að metin séu áhrif hljóðvistar á fuglalíf.</p> <p>Þar sem framkvæmdin mun valda raski og álagi m.a. á vistgerðir, votlendi og fuglalíf þá bendir Náttúruverndarstofnun á stefnu stjórnvalda í landgræðslu og skógrækt en þar er aðgerð um að efla og vernda líffræðilega fjölbreytni og takmarka rask vistkerfa af völdum aðgerða á sviði landgræðslu, skógræktar og við endurheimt votlendis og gróðurleifa. Þar segir að mjög stórum hluta af vistkerfum landsins hefur verið raskað og virkni þeirra skert. Um helmingi votlendis hefur verið raskað, meirihluti mólendis er í hnignuðu ástandi og stórum hluta birkiskóga hefur verið eytt.</p> <p>Náttúruverndarstofnun telur nauðsynlegt að fjallað sé nánar um verndun og endurheimt á líffræðilegum fjölbreytileika en það nær yfir allar tegundir dýra, plantna, sveppa og annarra lífvera og þann breytileika sem er milli einstaklinga sömu tegundar og erfðaefnis þeirra. Líffræðileg fjölbreytni fjallar einnig um búsvæði allra lifandi lífvera og þau vistkerfi og vistgerðir sem þær mynda og sjálfbæra nýtingu lifandi náttúru.</p> | <p>Líffræðilegur fjölbreytileiki verður ekki sér umhverfisþáttur í umhverfismati. Fjallað verður um ýmsa aðra umhverfisþætti sem tengjast líffræðilegri fjölbreytni, líkt og gróðurfar, votlendi, fugla og möguleg áhrif á þá þætti sett í samhengi við viðeigandi verndargildi.</p> <p>Líkt og fjallað er um í matsáætlun verða lög nr. 60/2013 um náttúruvernd m.a. höfð til hliðsjónar í umhverfismati og er markmið laganna m.a. að vernda til framtíðar líffræðilega fjölbreytni. Líffræðilegur fjölbreytileiki er einnig stór þáttur í mótun verndaráætlana, líkt og í Bernarsamningnum, sem eru nýtt sem viðmið í umhverfismati.</p> <p>Rannsóknir verða nýttar til þess að staðsetja vindmyllur þannig að dregið verði úr, eða komist hjá raski á mikilvægum vistgerðum líkt og votlendi.</p> <p>Hvað varðar möguleg áhrif hljóðvistar á fuglalíf, þá hefur ekki þótt ástæða til að rannsaka sérstaklega þau áhrif. Varðandi hljóðvistarútreikninga er stuðst við reglugerð um hávaða þar sem viðmið eru hýbýli manna. Óvíst er hvaða viðmið ætti að nýta í slíkri umfjöllun, en vindgnauð er í mörgum tilvikum mun hærra en hávaði frá vindmyllum. Með þessu væri þá einnig verið að setja fordæmi fyrir annars konar framkvæmdir s.s. vegaframkvæmdir um umfjöllun um áhrif hávaða á fugla. Ekki er því gert ráð fyrir að skoða áhrif vegna hljóðvistar á fuglalíf.</p> |



| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Um allan heim hnignar fjölbreytileika lífríkisins því miður stöðugt og hratt. Meginorsakir eru umsvif mannsins, þar sem á sér stað yfirtaka búsvæða, mengun, útbreiðsla ágengra tegunda, ofnýting náttúrunnar, loftslagsbreytingar, fjölgun mannkyns og aðrar mannlegar athafnir.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p><b>Friðaðar plöntur</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun vill vekja athygli á auglýsingu nr. 1385/202111 um friðun æðplantna, mosa og fléttu og því mikilvægt að friðaðar plöntur á framkvæmdasvæðinu séu kortlagðar og metin séu áhrif á þær.</p> <p>Í 57. gr. náttúruverndarlaga er fjallað um réttaráhrif friðunar. Þar kemur meðal annars fram að öllum er skylt að sýna sérstaka aðgæslu og forðast að raska svæðum þar sem friðað vistkerfi eða friðaða vistgerð er að finna, skaða friðaðar tegundir eða raska búsvæðum þeirra. Markmið friðunarinnar er að vernda og viðhalda fágætum æðplöntum, mosum og fléttum og náttúrulegu gróðurfari og varðveita líffræðilega fjölbreytni í náttúru landsins. Forsendur fyrir friðun æðplantna, eru hversu sjaldgæfar þær eru, takmörkuð útbreiðsla þeirra, fáir vaxtarstaðir, mikilvægi þeirra fyrir líffræðilega fjölbreytni landsins og staða þeirra á valista íslenskra plantna.</p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á að ef friðuðum plöntum er raskað er nauðsynlegt að flytja plönturnar á aðra staði, jafnvel þar sem hinar friðuðu tegundir er að finna, byggja þær upp og vernda í samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands.</p>                                                                                                | <p>Líkt og fram kemur í kafla 5.5.2 í matsáætlun verður fjallað um hvort fyrirhuguð framkvæmd muni hafa áhrif á sjaldgæfar tegundir og gróðursvæði sem njóta sérstakrar verndar í náttúruverndarlögum og hvort þörf sé á mótvægisáðgerðum til að draga úr eða bæta fyrir möguleg áhrif neikvæð áhrif á gróður. Friðaðar plöntur verði hluti af rannsóknum.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b>Áhrif á ferðaþjónustu og útivist, önnur en sjónræn áhrif</b></p> <p>Í greinargerð er fjallað um þá þætti sem geta haft áhrif á útivist og ferðaþjónustu eins og rask, ásýnd og landslag.</p> <p>Í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um skipulag og vindorkunýtingu segir: „Sérstaklega þarf að huga að áhrifum vindorkuvera á ferðaþjónustu og útivist þegar tekin er afstaða til uppbyggingar á þeirri starfsemi“. Náttúruverndarstofnun telur að vindorkugarður að því umfangi sem hér um ræðir kunni að rýra upplifun þeirra sem ferðast um og njóta útivistar á svæðinu og takmarki landnotkun í þeim tilgangi og vill stofnunin benda á tvo þætti sem hefði verið hægt að fjalla um nánar.</p> <p><i>Ískast og aðgengi</i></p> <p>Í greinargerð er fjallað um áhrif ískasts frá vindmylluspöðum, en fram kemur að notaður verður afísingarbúnaður. Mikilvægt er að mati Náttúruverndarstofnunar að fjallað sé um þessa þætti í umhverfismati.</p> <p>Á heimasíðu Vatns- og orkumálastofnunar Noregs (NVE) segir að líkurnar á að einstaklingur slasist af ís/klaka sem fellur niður frá vélarhúsi eða kastast frá spöðum séu litlar, en afleiðingarnar geta verið miklar. Því er mikilvægt að framkvæmdaraðili geri áhættumat og vinni að mótvægisáðgerðum. Auk þess þarf</p> | <p>Vindorka er ný starfsemi í íslensku umhverfi og því lítil reynsla komin af henni til þessa. Mikil reynsla er af vindorku erlendis og margar rannsóknir verið unnar á samspili ferðaþjónustu og vindorku. Í umhverfismatsskýrslu verður unnt að greina frá niðurstöðum erlendra rannsókna á þessum þætti, en benda má á að mjög fjölbreytt landnotkun er nú þegar á Hellisheiði sem innifelur m.a. í sér orku- og heitavatnsnýtingu í formi jarðvarma sem og margar flutningsleiðir raforku.</p> <p>Við mat á áhrifum á útivist og ferðaþjónustu, sem og á landnotkun, verður horft til aðgengis að svæðinu og unnin verður könnun á meðal notenda svæðisins. Fyrir umsókn um framkvæmda- og rekstrarleyfi verður hugað að áhættu á svæðinu og merkingum þar að lútandi í samræmi við lög og reglugerðir.</p> <p>Í kafla 3.2.6 í matsáætlun kemur fram að í umhverfismatsskýrslu verði m.a. fjallað um veðurfarslegar aðstæður og ísingarhættu og hvort þörf verði á afísingarbúnaði.</p> <p>Í umhverfismatsskýrslu verður gerð grein fyrir mögulegum áhrifum lýsingar innan vindorkugarðsins á ásýnd og myrkurgæði, líkt og fram kemur í kafla 5.2.2 í matsáætlun.</p> |

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>að fjalla um mótvægisáðgerðir eins og uppsetningu upplýsingaskilta fyrir ferðamenn, öryggisfjarlægðir og aðra upplýsingagjöf.</p> <p>Í skýrslu sem var gefin út árið 2019 af Vatns- og orkumálastofnun Noregs sem nefnist „Forslag til nasjonal ramme for vindkraft“ segir að það eru fjölmargir þættir sem geta haft áhrif á ískast. Almenna regla sé sú að fjarlægðin skal vera summa hæð vindmyllu og þvermál spaða. Í Noregi árið 2019 eru þetta um 200 metrar.</p> <p>Einnig bendir Náttúruverndarstofnun á að fjalla þarf um hvort að iðnaðarsvæðin verða lokuð almenningi sem verður til þess að útivistargildi svæðisins muni rýrna.</p> <p><i>Ljósmengun</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun tekur undir að í umhverfismatsskýrslu verður fjallað nánar um hvort þörf verði á uppsetningu flugöryggisljósa eða öðrum aðgerðum, en ef svo er þarf að fjalla um áhrif ljósmengunar í matinu.</p>                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>Hljóðvist</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun álitur að framkvæmdir við byggingu virkjunar, sem og rekstur hennar geti valdið hljóðmengun og geti því haft neikvæð áhrif á upplifun gesta sem heimsækja svæðið. Að mati Náttúruverndarstofnunar er hægt að skilgreina svæðið sem er hér til umfjöllunar sem kyrrlátt svæði, sbr. reglugerð nr. 724/2008 um hávaða.</p> <p>Í reglugerðinni segir um kyrrlát svæði í skilgreiningu: „Kyrrlát svæði: Svæði sem er ætlað til útivistar og afmarkað er í skipulagi, sbr. 3. mgr. 9. gr. reglugerðar um kortlagningu hávaða, nr. 1000/2005.“</p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að tillagan taki tillit til þeirra viðmiða sem sett eru í viðauka reglugerðar nr. 724/2008 um hávaða en í 4. gr. reglugerðarinnar segir, þar sem dvalarsvæði á lóð er skilgreint: skal þess jafnframt gætt að hljóðstig sé undir 55 LAeq. Á kyrrlátu svæði skal hljóðstig í þéttbýli ekki fara yfir Lden 50 dB(A) og í dreifbýli ekki yfir Lden 40 dB(A).</p> | <p>Við gerð matsáætlunar var unnið hljóðvistarkort miðað við núverandi forsendur, sjá kafla 5.3.1. Niðurstöður sýna að hljóðstig næst vindmyllunum er undir leyfilegum mörkum á iðnaðarsvæði og komin niður í 35-40 dB(A) í um 0,5-1 km frá framkvæmdasvæðinu.</p> <p>Útreikningar eru unnir í hljóðhermiforriti og byggja á gögnum um hljóð frá vindmylluframleiðanda. Hljóðvistarkort verða metin á ný og uppfærð eftir því sem endanleg uppröðun, tegund og stærð vindmylla hafa verið ákveðin. Þau gildi sem fást verða borin saman við viðmiðunargildi í reglugerð nr. 724/2008 um hávaða og möguleg áhrif metin á þau svæði sem gætu verið viðkvæm fyrir hávaða.</p> <p>Þó þarna geti verið um kyrrlát svæði að ræða þá hefur það ekki fengið þá skilgreiningu formlega. Samkvæmt reglugerð um kortlagningu hávaða ber sveitarfélögum að skilgreina kyrrlát svæði í skipulags áætlunum sínum. Þetta svæði hefur ekki þá skilgreiningu.</p> |
| <p><b>Viðhald og rekstur</b></p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess fjallað sé um viðhald og rekstur orkuversins í umhverfismatinu, t.d. varðandi olíuskipti, olíuvarnir, viðhald á spöðum og hvernig ísingarvörnum verður háttað.</p> <p>Náttúruverndarstofnun leggur til að framkvæmdaraðili leiti upplýsingar hjá framleiðendur og fái t.d. upplýsingar um slit á blöðum og fjalli um áhrif örplasts í umhverfismatinu. Auk þess þarf að fjalla um þær mótvægisáðgerðir sem fyrirhugaðar eru m.a. við viðgerðir og viðhald á blöðum.</p> <p><i>Úrgangur</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um mögulega mengun frá vindmyllum, m.a. vegna örplasts. Fjallað verður um möguleg slit á búnaði vindmyllanna og hvort veðurfar geti haft áhrif. Þá verður í umhverfismatsskýrslu gerð grein fyrir mótvægisáðgerðum til að draga úr eða bæta fyrir áhrif, þ.á.m. hvort þörf verði á vöktun af einhverju tagi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Umsögn Náttúruverndarstofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að í greinargerð og umhverfisskýrslu sé fjallað um umfang úrgangs sem fylgir uppbyggingu og síðar viðhaldi og niðurrifi.</p> <p><i>Örplast</i></p> <p>Náttúruverndarstofnun vill benda á að þekking á örplasti hefur aukist töluvert á undanförunum árum þar sem stærstu uppsprettur losunar örplasts á landi eru dekkjaslit, vegryk en auk þess kemur plast frá sjávarútvegi og fiskeldi. Í skýrslu sem unnin var fyrir Umhverfisstofnun Noregs árið 2020 kemur fram að myndun örplasts í Noregi er um 19.000 tonn. Í sömu skýrslu kemur fram áætluð losun sé á bilinu 10 til 170 tonn frá vindmyllum, miðað við þær 1000 vindmyllur sem voru starfandi á því ári. Auk þess kemur fram að matið varðandi örplast frá vindmyllum sé byggt á mjög takmörkuðum grunni.</p> <p>Náttúruverndarstofnun leggur því áherslu á að framkvæmdaraðili leiti upplýsinga hjá framleiðendum og fái t.d. upplýsingar um slit á blöðum og fjalli um umhverfisþætti sem örplasts getur haft áhrif á í umhverfismatinu.</p> |                                                                                                                                                                                                           |
| <p><b>Landsskipulagsstefna 2024 - 2038</b></p> <p>Í greinargerð er vitnað í ákveðin atriði Landsskipulagsstefnu 2024 - 2038. Náttúruverndarstofnun bendir á að eitt af markmiðum stjórnvalda í skipulagsmálum snýr að vernd umhverfis og náttúru og ein af áherslum þess markmiðs er að Skipulagsgerð vegna orkunýtingar gæti að náttúruvernd. Auk þess eru áherslur sem snúa að vernd umhverfi og náttúru er að Skipulag stuðli að verndun og varðveislu líffræðilegrar fjölbreytni, sérstæðrar náttúru og menningarminja og Skipulag miði að því að varðveita fjölbreytt og verðmætt landslag, svo sem óbyggð víðerni og landslagsheildir.</p> <p>Náttúruverndarstofnun bendir á mikilvægi þess að tekið verður mið af ofangreindum markmiðum Landsskipulagsstefnu við gerð umhverfismats vegna vindorkugarðs við Dyraveg.</p>                                                                                                                                                                                                                           | <p>Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um samræmi fyrirhugaðs vindorkugarðs við landsskipulagsstefnu og hvernig unnt verður að taka mið af markmiðum þess við uppbyggingu vindorku á Mosfellsheiði.</p> |

## 10 Umsögn Samgöngustofu

| Umsögn Samgöngustofu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Flugumferð, flugstarfsemi og flugöryggi</b></p> <p>Í umsögn Samgöngustofu og athugasemdum er farið fram á að mat á áhrifum vindorkuversins taki til áhrifa á flugumferð, flugstarfsemi og flugöryggi. Bendir Samgöngustofa á að staðsetning á fyrirhuguðu vindorkuveri er innan marka Austursvæðis, loftrýmis sem Samgöngustofa hefur úthlutað til æfingaflugs lítilla loftfara. Einnig er bent á að vindorkuverið er nálægt svæði sem Samgöngustofa hefur úthlutað til svifflugs og Sandskeiðsflugvelli, en völlurinn er ætlaður sjónflugsumferð og notaður til æfinga og til dráttar á svifflugum. Fram kemur að fyrirhugað svæði undir vindorkuver er það fjölfarnasta á Íslandi hvað flugumferð varðar, bæði varðandi umferð í tengslum við ofangreint og umferð til og frá flugvöllum í Reykjavík, Keflavík og Tungubökkum í Mosfellsbæ. Einnig er flugumferð til og frá Hólmsheiði, sem er svæði sem úthlutað hefur verið af Reykjavíkurborg fyrir starfsemi fis-loftfara. Samgöngustofa bendir á að mat á áhrifum þarf að taka mið af þessari starfsemi hvað varðar áhrif þess að reisa hindranir sem ná ofar en lágmarkshæð loftfara og hvað varðar möguleg önnur áhrif vindmylla á flugumferð, bæði flugvélar sem og svifflugur sem nota uppstreymi til að halda sér á lofti en ekki hreyfilafli. Til dæmis þarf að skoða hvort vindmyllur geti skapað ókyrrð í lofti sem hefur neikvæð áhrif á öryggi loftfara.</p> | <p>Hluti af umhverfismati verkefnisins er að greina umhverfisáhrif og meta hættur sem geta stafað af uppbyggingu og rekstri fyrirhugaðs vindorkugarðs. Einn af áhættuþáttunum er samspil reksturs vindorkugarðsins og rekstur ýmiss konar loftfara (t.d. svifflug, kennslflug, þýrlur o.fl.) í næsta nágrenni. Starfsemi sem þessi getur farið saman og gerir það víða um heim. Til þess að svo geti orðið þarf að greina vel hver áhættan er og hvernig unnt verður að koma í veg fyrir að röskun verði á flugstarfsemi vegna uppbyggingar vindorkugarðsins. Til eru ýmsar leiðir til þess og mun Orkuveitan leita upplýsinga og greina möguleg áhrif á flugrekstur á þessu svæði. Auk Samgöngustofu verður haft samráð við viðkomandi rekstrar- og hagsmunaaðila í flugi.</p> <p>Eðlilegt er að rík áhersla sé lögð á þennan þátt á þessu svæði vegna nálægðar við þá flugstarfsemi sem stofnunin bendir á. Við mat á greiningu mögulegra neikvæðra áhrifa uppbyggingu vindorkugarðs á flugrekstur á svæðinu verður horft til þeirra atriða sem tilgreind eru í athugasemd Samgöngustofu.</p> |
| <p>Samgöngustofa telur enn fremur að mat á áhrifum þurfi að fela í sér greiningu á mögulegum áhrifum vindmylla á búnað sem notaður er við flugleiðsöguþjónustu, þ.e. kögunar-, fjarskipta-, leiðsögu- og veðurbúnað. Loks minnir Samgöngustofa á ákvörðun um merkingu og lýsingu hindrana utan áhrifasvæða flugvalla í því skyni að draga úr hættu á flugslysum og óhöppum tengdum flugi sem tók gildi í september 2019. Bendir Samgöngustofa á að fallist hún á að hindrun eða tækjabúnaður sé ekki þess eðlis að flugumferð stafi hætta af þá gilda engu að síður kröfur um merkingu og lýsingu slíkra hindrana sem beri að uppfylla. Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að hann fellst á að í frummatsskýrslu verði fjallað um öll þau atriði sem tilgreind eru í umsögn Samgöngustofu og auk Samgöngustofu verði þar haft samráð við viðkomandi rekstrar- og hagsmunaaðila í flugi.</p> <p>Af umsögnum og athugasemdum við tillögu að matsáætlun má ráða að fyrirhuguð staðsetning vindorkuvers á Mosfellsheiði snerti ríka hagsmuni í flugi. Beinir Skipulagsstofnun því til framkvæmdaraðila að hann leiti aðstoðar Samgöngustofu við undirbúning og framkvæmd mats á áhrifum vindorkuversins á flugumferð, flugstarfsemi og flugöryggi á svæðinu. Við matið þarf að horfa til fyrirliggjandi athugasemda og umsagna um flugmál.</p>                                                                                        | <p>Þetta verður skoðað við gerð umhverfismatsskýrslu í samráði við Samgöngustofu og viðkomandi rekstrar- og hagsmunaaðila í flugi.</p> <p>Orkuveitan mun vinna ítarlegar greiningar á mögulegum áhrifum vindorkugarðs á flugumferð og flugöryggi í samræmi við gildandi lög og reglugerðir og leiðbeiningar frá Samgöngustofu.</p> <p>Bent er á að ekki er um frummatsskýrslu að ræða og að álit Skipulagsstofnunar liggur ekki fyrir líkt og fram kemur í umsögn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

## 11 Umsögn Umhverfis- og orkustofnunar

| Umsögn Umhverfis- og orkustofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Verndar- og orkunýtingaráætlun</b></p> <p>Skv. ákvæðum 4. - 6. gr. laga nr. 48/2011 um verndar- og orkunýtingaráætlun er stjórnvöldum einungis heimilt að veita leyfi tengd orkurannsóknum og orkuvinnslu vegna virkjunarkosta sem eru í orkunýtingarflokki. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að framkvæmdin hefur ekki verið flokkuð í nýtingarflokk rammaáætlunar.</p> <p>Í matsáætlun er að finna umfjöllun um frumvarp til laga um breytingu á lögum um verndar- og orkunýtingaráætlun nr. 48/2011. Frumvarpið var lagt fyrir þingið 27. mars 2024 og hefur einungis farið í gegnum 1. umræðu á þingi. Vel kann því að vera að frumvarpið takið breytingum í meðferð þingsins og óljóst að svo stöddu hvort það verði samþykkt. Verði frumvarpið samþykkt í óbreyttri mynd getur ráðaherra skv. 5. gr. frumvarpsins heimilað einfaldari málsmeðferð virkjanakosta vindorku að undangengnu mati verkefnastjórnar á því hvort skilyrði greinarinnar séu uppfyllt.</p>                                        | <p>Fjallað verður um gildandi lög í umhverfismatsskýrslu og þá staðreynd, sem stofnunin bendir á, að fyrirhugaður vindorkugarður hefur ekki verið flokkaður í nýtingarflokk rammaáætlunar.</p> <p>Orkuveitan mun fara að lögum og reglum þegar kemur að umsókn um virkjunarleyfi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>Veiting virkjunarleyfis</b></p> <p>Umhverfis- og orkustofnun er heimilt að binda virkjunarleyfi, sem stofnunin gefur út til að reisa og reka raforkuver, skilyrðum skv. 5. gr. raforkulaga. Stofnunin bendir á að þar kemur m.a. fram að stofnunin getur sett skilyrði fyrir útgáfu virkjunarleyfis er lúta að því að tryggja nægilegt framboð raforku, öryggi, áreiðanleika og skilvirkni raforkukerfisins og nýtingu endurnýjanlegra orkulinda. Enn fremur má setja skilyrði er lúta að umhverfisvernd, landnýtingu og tæknilegri og fjárhagslegri getu virkjunarleyfishafa. Umhverfis- og orkustofnun telur mikilvægt að í umhverfismatsskýrslu verði fjallað um hvernig tengimöguleikar við flutningskerfi raforku falla að framtíðarhugmyndum Landsnets eins og fram kemur í kafla 3.2.3 í matsáætluninni að verði gert. Stofnunin bendir jafnframt á að samningur við flutningsfyrirtækið eða dreifiveitu á því dreifiveitusvæði sem virkjunin er á skal liggja fyrir þegar sótt er um virkjunarleyfi.</p> | <p>Þegar til þess kemur mun Orkuveitan fara að þeim skilyrðum sem Umhverfis- og orkustofnun mun setja í virkjunarleyfi. Eins og fram kemur í svörum við umsögn Landsnets hér á undan verður fullt samráð haft við Landsnet um tengimöguleika og allt sem því viðkemur.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>Loftslag</b></p> <p>Í 4. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 er fjallað um efni umhverfismats og taldir upp þeir umhverfisþættir sem fjalla skal um í matinu. Áhrif framkvæmdar á loftslag er einn þeirra þátta sem nauðsynlegt er að fjalla um. Í matsáætluninni er ekki að finna umfjöllun um áhrif á loftslag. Nauðsynlegt er að fjallað verði í umhverfismatsskýrslu um áhrif framkvæmdar á loftslag.</p> <p>Umfjöllun um loftslag þarf að miða að því að gera grein fyrir þeirri losun sem stafar af framkvæmdinni. Til losunar frá framkvæmd telst bæði bein losun frá framkvæmdinni (losun að umfangi 1) og hins vegar óbein losun frá framkvæmdinni (losun að umfangi 2 eða 3).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Til þessa hefur ekki tíðkast að fjalla um kolefnisfótspor verkefna sem þessara. Gert er ráð fyrir losun gróðurhúsalofttegunda við framleiðslu og uppbyggingu vindorkugarðsins, en með framleiðslu á grænni orku yfir líftíma hans mun það bæta fyrir þá losun á rekstrartíma með því að framleiða endurnýjanlega orku með lágt kolefnisspor sem notuð verður í stað annarra óumhverfisvænna orkugjafa. Rannsóknir erlendis frá gefa niðurstöður um að það taki frá nokkrum mánuðum til nokkurra ára fyrir rekstur vindorkugarðs að vinna upp kolefnisspor framkvæmda, mismunandi eftir aðstæðum hverju sinni.<sup>[1]</sup></p> |

| Umsögn Umhverfis- og orkustofnunar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Undir óbeina losun getur til að mynda fallið losun vegna framleiðslu íhluta í vindmyllurnar og flutningur þeirra og starfsmanna á framkvæmdasvæði ásamt fleiri þáttum.</p> <p>Þess ber að geta að í júní 2024 kynntu stjórnvöld nýja og uppfærða aðgerðaráætlun í loftlagsmálum<sup>1</sup> en í matsáætlun er hvergi að finna tilvísun í áætlunina og hvernig framkvæmdin samræmist þeirri stefnumörkun stjórnvalda sem þar kemur fram.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Ekki er því gert ráð fyrir að vinna sérstaka lífsferilsgreiningu sem hluta af umhverfismati verkefnisins þar sem áhrif vegna kolefnislosunar eru ekki talin líkleg til að geta orðið umtalsverð.</p> <p><sup>[1]</sup> Pincelli, I., Hinkley, J., &amp; Brent, A. (2024). Developing onshore wind farms in Aotearoa New Zealand: carbon and energy footprints. Journal of the Royal Society of New Zealand. <a href="https://doi.org/10.1080/03036758.2024.2344785">https://doi.org/10.1080/03036758.2024.2344785</a>. Chipindula, J., Botlaguduru, V., Du, H., Kommalapati, R., &amp; Huque, Z. (2018). Life Cycle Environmental Impact of Onshore and Offshore Wind Farms in Texas. Sustainability. <a href="https://doi.org/10.3390/SU10062022">https://doi.org/10.3390/SU10062022</a>. Dammeier, L., Loriaux, J., Steinmann, Z., Smits, D., Wijnant, I., Van Den Hurk, B., &amp; Huijbregts, M. (2019). Space, Time, and Size Dependencies of Greenhouse Gas Payback Times of Wind Turbines in Northwestern Europe. Environmental Science &amp; Technology, 53, 9289 - 9297. <a href="https://doi.org/10.1021/acs.est.9b01030">https://doi.org/10.1021/acs.est.9b01030</a>.</p> |
| <p><b>Örplast</b></p> <p>Umhverfis- og orkustofnun vill benda á að þekking á örplasti hefur aukist töluvert á undanförunum árum þar sem stærstu uppsprettur losunar örplasts á landi eru dekkjaslit, vegryk en auk þess kemur plast frá sjávarútvegi og fiskeldi. Í skýrslu sem unnin var fyrir Umhverfisstofnun Noregs árið 2020 kemur fram að myndun örplasts í Noregi er um 19.000 tonn. Í sömu skýrslu kemur fram að áætluð losun sé á bilinu 10 til 170 tonn frá vindmyllum, miðað við þær 1000 vindmyllur sem voru starfandi á því ári. Auk þess kemur fram að matið varðandi örplast frá vindmyllum sé byggt á mjög takmörkuðum grunni. Umhverfis- og orkustofnun leggur því áherslu á að framkvæmdaraðili leiti upplýsinga hjá framleiðendum og fái t.d. upplýsingar um slit á blöðum og fjalli um áhrif örplasts í umhverfismatinu.</p> | <p>Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um mögulega mengun frá vindmyllum, m.a. vegna örplasts.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Áhrif á vatn</b></p> <p>Umhverfis- og orkustofnun bendir á að framkvæmdaraðili ætti að gera áhrifamat á vatnshlot snemma í ferlinu þegar enn er mögulegt að breyta framkvæmdinni eða grípa til viðeigandi mótvægisáðgerða ef þarf. Það er á ábyrgð framkvæmdaraðila að gera áhrifamatið og leggja fram viðeigandi gögn svo að útgefandi leyfis geti tekið skýra afstöðu til matsins og þannig tryggt að fyrirhugað leyfi sé í samræmi við stefnumörkun vatnaáætlunar 2022-20273 og í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að stofnunin hefur gefið út leiðbeiningarnar Mat á áhrifum framkvæmda og starfsemi á vatnshlot um hvernig beri að framkvæma slíkt mat sem eru aðgengilegar á heimasíðu stofnunarinnar.</p>                                                                        | <p>Unnin verða drög að áhættumati vegna mögulegra áhrifa við framkvæmdir og rekstur vindorkugarðsins á grunnvatn innan framkvæmdasvæðisins, en endanlegt áhættumat mun liggja fyrir áður en sótt verður um rekstrarleyfi á seinni stigum.</p> <p>Leiðbeiningum Umhverfis- og Orkustofnunar verður fylgt þegar áhrif á vatnshlot verða metin í umhverfismatsskýrslu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

## 12 Umsögn Veðurstofu Íslands

| Umsögn Veðurstofu Íslands                                          | Viðbrögð Orkuveitunnar  |
|--------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Veðurstofa Íslands gerir ekki athugasemdir við umhverfismat þetta. | Ekki þörf á viðbrögðum. |



## 13 Umsögn Vegagerðarinnar

| Umsögn Vegagerðarinnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Vegagerðin leggur áherslu á að við undirbúning og gerð vindmyllugarða er samstarf við Vegagerðina nauðsynlegt. Tryggja þarf að útfærsla á tímabundnum og varanlegum aðgerðum á vegakerfinu sé þannig úr garði gerð að tryggja megi örugga og farsæla þungaflutninga á vindmylluhlutum.</p> <p>Stór þáttur tengdur framkvæmd og rekstri vindmyllugarða eru þungaflutningar á vindmylluhlutum. Slíkir flutningar flokkast til undanþáguflutninga sem eru háðir leyfi frá Samgöngustofu skv. reglugerð nr. 155/2007. Undanþágur eru unnar og afgreiddar fyrir sérhvert tæki í sérstökum flutningi til að tryggja að þungi sé lágmarkaður og honum dreift á fjölda öxla eins og mögulegt er vegna álags á vegi og brýr.</p> <p>Í umhverfismatsskýrslu skal fylgja ítarleg lýsing á framkvæmdum við flutning og framkvæmdir sem tengjast samgönguinnviðum og umferð. Enn fremur skal meta áhrif framkvæmdanna og þá þætti, t.a.m.:</p> <p><b>Framkvæmdalýsing</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skilgreina þarf leið frá höfn að vindmyllugarði og tilgreina hvort fara þurfi í aðgerðir á vegakerfi, þar með talið vegamótum og breikkunar vega, til að tryggja öruggar flutningsleiðir.</li> <li>• Ítarlegar upplýsingar um tilhögun þungaflutninga, t.a.m. fjölda ferða á sólahring, umferðarhraða, hvernig ferðir dreifast yfir tímabil og hvaða aðgerðir eru áformaðar til að takmarka truflun á aðra umferð.</li> <li>• Meta þarf umfang undanþáguflutninga vegna framkvæmdar og á rekstartíma viðkomandi vindmyllugarðs (fjöldi ferða).</li> <li>• Tilgreina þarf stærð og þyngd íhluta ásamt því að tilgreina farartæki sem ætluð eru til flutninganna og gera grein fyrir öxulþunga.</li> <li>• Upplýsingar um áætlaðan líftíma vindorkuveranna og áætlaða þörf á endurnýjun vindmylluhluta sem og meðfylgjandi flutningi.</li> <li>• Upplýsingar um náma sem notaðar verða fyrir jarðvegsskipti, vegagerð og steypuvinnu.</li> <li>• Gera skal grein fyrir tímaramma flutninga, á hvaða tíma árs þeir eru fyrirhugaðir, hve lengi þeir standa yfir og hve margar ferðir verða farnar. Vegagerðin bendir á að við vissar veðuraðstæður eru sérstakar þungatakmarkanir á vegum.</li> </ul> <p><b>Mat á áhrifum</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Meta skal áhrif á samgöngur. Gera þarf grein fyrir hvaða áhrif fyrirhugaðir flutningar hafa á greiðfærni og öryggi almennrar umferðar á vegum, svo sem vegna fjölda ferða, lokana og tímabundinna breytinga á vegum.</li> </ul> | <p>Í kafla 3.2.4 í matsáætlun segir eftirfarandi um umfjöllun um flutninga í umhverfismatsskýrslu: <i>“Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um flutning vindmylla og hvort einhverjar takmarkanir séu á leið að framkvæmdasvæðinu með tilliti til burðarþols vega, breidd, beygju og annarra þátta. Fjallað verður um þær vegframkvæmdir sem þarf að ráðast í og umhverfisáhrif þeirra metin”.</i></p> <p>Framkvæmdaraðili mun vera í samráði við Vegagerðina í tengslum við hugsanlegar breytingar á samgöngumannvirkjum og óska heimildar fyrir þeim.</p> <p>Farið verður að þeim tilmælum sem Vegagerðin setur fram í umsögn sinni varðandi framkvæmdalýsingu og mat á áhrifum í samræmi við þær upplýsingar sem liggja munu fyrir við gerð umhverfismatsskýrslu.</p> |



| Umsögn Vegagerðarinnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Viðbrögð Orkuveitunnar |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Mat á áhrifum flutninganna á getu samgöngukerfisins til þess að þjóna hlutverki sínu almennt, svo kallað samgöngumat.</li> <li>Gera skal grein fyrir hvaða vegir og brýr eru á flutningsleiðinni og hvert burðarþol þeirra er, þungatakmörkun og meta áhrif aukins álags vegna framkvæmdar og reksturs vindmyllugarðs á öryggi og endingatíma.</li> <li>Upplýsingar um aðra umferð sem framkvæmdir við uppsetningu vindorkugarðsins mun skapa, t.a.m. flutningur vegna bygginga undirstaðna, vegagerðar á framkvæmdasvæði o.fl. og áhrif á umferð og samfélag.</li> </ul> <p><b>Samanburður kosta</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Gera þarf grein fyrir flutningsleiðum, þ.m.t. samanburður á vegum og öðrum mögulegum höfnum fyrir flutning ef kostur er á, og bera saman mismunandi kosti og nauðsynlegar aðgerðir.</li> </ul> <p>Vegagerðin bendir á að sækja þarf um heimild stofnunarinnar til að tengja vegi við þjóðveg. Einnig ítrekar Vegagerðin að kostnaður vegna flutnings og tengdra framkvæmda fellur alfarið á framkvæmdaraðila. Það felur meðal annars í sér styrkingar og breikkun vega, breytingar á vegamótum og annað slíkt. Þá skulu allar lagfæringar á innviðum Vegagerðarinnar, sem kunna að verða fyrir tjóni vegna flutninganna, einnig greiddar af framkvæmdaraðila.</p> |                        |

## 14 Umsögn Forsætisráðuneytisins

| Umsögn Forsætisráðuneytisins                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Leyfi ráðherra þarf fyrir nýtingu vatns- og jarðhitaréttinda, vindorku og fyrir hvers kyns aðgerðum og verkefnum sem miða að því að auka bindingu kolefnis eða draga úr losun kolefnis á svæði innan þjóðlendu sem skilgreint er fyrir slíka nýtingu lands í skipulagsáætlun hlutaðeigandi sveitarfélags skv. 2. mgr. 3. gr. laga nr. 58/1998. Öll önnur nýting lands og landsréttinda í þjóðlendum eru háð leyfi hlutaðeigandi sveitarstjórnar, þó þannig að sé nýtingin til lengri tíma en eins árs, þarf jafnframt samþykki ráðuneytisins skv. 3. mgr. 3. gr. sömu laga. Samþykki ráðuneytisins þarf til að nýta námur og önnur jarðefni innan þjóðlenda óháð tímalengd.</p> <p>Ráðuneytið gerir eftirfarandi athugasemdir við matsskýrsluna:</p> <p>Á bls. 6 er fjallað matsskyldu framkvæmdar og leyfi. Rétt er að minna á að ráðuneytið veitir leyfi fyrir vindorku skv. 2. mgr. 3. gr. laga nr. 58/1998.</p> | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða. Sótt verður um tilskilin leyfi fyrir framkvæmdinni í samræmi við lög og reglur.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b>Þjóðlendur og skipulag</b></p> <p>Á bls. 7 er mynd 1.1. sem sýndir afstöðumynd vindorkugarðs. Á kortinu væri jafnframt mjög gott ef hægt væri að sýna mörk þjóðlendna á svæðinu.</p> <p>Á bls. 9 er fjallað um aðalskipulag sveitarfélagsins, þar segir m.a. "Framkvæmdasvæðið er þjóðlenda." Ráðuneytið telur að fjalla megi betur um þjóðlendur í matsskýrslunni. Fyrirhugað framkvæmdasvæði er í dag skilgreint sem "óbyggt svæði" í aðalskipulagi Sveitarfélagsins Ölfuss 2020-2036 en ætti að vera skilgreint sem „lónaðarsvæði“ komi til vindorkugarðs á svæðinu. Ráðuneytið leggur áherslu á skipulagi sveitarfélagsins verði breytt, komi til vindorkugarðs á svæðinu.</p>                                                                                                                                                                                                                               | <p>Í umhverfismatsskýrslu verða mörk þjóðlendna á svæðinu sett inn á kort. Auk þess verður frekari umfjöllun um þjóðlendur eftir því sem við á í umhverfismati.</p> <p>Orkuveitan mun eiga í samráði við sveitarfélagið Ölfus og óska eftir breytingu á aðalskipulagi, ef vinna við vindrannsóknir og umhverfismat leiða í ljós fýsileika verkefnisins. Þá þarf að liggja fyrir niðurstaða verkefnastjórnar rammaáætlunar vegna umsóknar Orkuveitunnar um uppbyggingu vindorkugarðs á svæðinu. Nánar verður fjallað um þær breytingar í umhverfismatsskýrslu.</p> |
| <p><b>Flugöryggi</b></p> <p>Á bls. 11 er fjallað um flugöryggi. Þar er m.a. talað um að samráð verið haft við ISAVIA. Ráðuneytið telur mikilvægt að einnig sé haft samráð við Svifflugfélag Íslands sem er með aðstöðu á Sandskeiði. Ráðuneytið bendir jafnframt á að Flugleið 2 liggur um Mosfellsheiði í 1500 feta hæð. Á svæðinu er æfingasvæði upp í 3000 fet sem kallast Austursvæði og er notað fyrir eins hreyfils loftför. Komi til vindorkugarðs á svæðinu verður norður hluti þess svæðis ónothæfur. Mikilvægt er að náð samráð sá haft við flugmálayfirvöld vegna fyrirhugaðs vindorkugarðs á Mosfellsheiði en komi til vindorkugarðs á svæðinu gæti mögulega þurft að loka Flugleið 2.</p>                                                                                                                                                                                                                 | <p>Orkuveitan mun leita upplýsinga og greina möguleg áhrif á flugrekstur á þessu svæði og viðhafa í því ferli samráð við viðkomandi hagsmunaaðila og stofnanir.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

| Umsögn Forsætisráðuneytisins                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Efnistaka</b><br><p>Á bls. 17 er fjallað um efnispörf og efnisöflun. Ráðuneytið minni á að samþykki ráðuneytisins þarf fyrir nýtingu á námum og öðrum jarðefnum innan þjóðlendna, óháð tímalengd. Ráðuneytið leggur einnig áherslu á að sú efnistaka sem fer fram í tenglum við vindorkugarðinn, sé tekin úr námum sem eru á skipulagi sveitarfélagsins.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Líkt og fram kemur í kafla 3.2.5 í matsáætlun mun efni úr uppgreiftri við framkvæmdir verða nýtt eins og hægt er en það sem upp á vantar verður sótt úr nærliggjandi námum með rekstrarleyfi.</p> <p>Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um þær námur sem efni verður sótt í og sótt verður um leyfi þar sem við á.</p>                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Skuggaflökt</b><br><p>Á bls. 31 er fjallað um umfang sjónrænna áhrifa, þar segir m.a. "Skoðað verður hvort skuggaflökt og glampaáhrif hafi áhrif á ferðaleiðir og hýbýli í nálægð vindorkugarðsins. Um er að ræða áhrif sem geta orðið þegar spaðar vindmyl/a skyggja með ákveðnum takti á sólarljós." Ráðuneytið veltir fyrir sér hvort ekki ætti að skoða skuggaflökt á mismunandi tímum árs, þar sem birta, sól og skuggi geta verið mismunandi eftir árstímum.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Útreikningar verða gerðir á skuggaflökti og niðurstöður birtar á skuggaflöktskortum sem sýna fjölda klukkustunda sem skuggaflökts gætir á ári. Útreikningar gera ráð fyrir verstu mögulegu skilyrðum, m.a. að sól skíni allan daginn. Miðað er við sólarstöðu á Íslandi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Hljóðvist</b><br><p>Á bls. 32 er fjallað um áætlun um mat á umhverfisáhrifum, þar segir m.a. "Vindmyl/ur gefa frá sér hljóð, fyrst og fremst vegna hreyfingar spaðanna ...". Mikilvægt væri að vita hvort hljóð sem koma frá vindmyllum hafi áhrif á dýralíf í nánasta umhverfi vindmyllnanna.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Hvað varðar möguleg áhrif hljóðvistar á dýralíf, þá hefur ekki þótt ástæða til að rannsaka sérstaklega áhrif hljóðvistar á dýralíf. Varðandi hljóðvistarútreikninga er stuðst við reglugerð um hávaða þar sem viðmið eru hýbýli manna. Óvíst er hvaða viðmið ætti að nýta í slíkri umfjöllun, en vindgnauð er í mörgum tilvikum mun hærra en hávaði frá vindmyllum. Með þessu væri þá einnig verið að setja fordæmi fyrir annars konar framkvæmdir s.s. vegaframkvæmdir um umfjöllun um áhrif hávaða á dýr. Ekki er því gert ráð fyrir að skoða áhrif vegna hljóðvistar á dýralíf.</p> |
| <b>Grunnvatn</b><br><p>Á bls. 27 er fjallað um áætlun um mat á umhverfisáhrifum, þar segir m.a. "Unnin verða drög að áhættumati vegna mögulegra áhrifa við framkvæmdir og rekstur vindorkugarðsins á grunnvatn innan framkvæmdasvæðisins, en endanlegt áhættumat mun liggja fyrir áður en sótt verður um rekstrarleyfi á seinni stigum. Lögð verður áhersla á að meta hvort hætta sé á mengun í grunnvatni vegna framkvæmda og/eða reksturs og að skilgreina mögulegar mótvægisáðgerðir til að draga úr þeirri hættu. Framkvæmdir og viðhaldsvinna geta valdið mengun í vatni vegna efna- eða olíuleka en einnig getur jarðvinna, vegagerð, undirstöður í jarðvegi og uppsetning vindmylla og mannvirkja sem þeim fylgja leitt til breytinga á flæði yfirborðsvatns á svæðinu." Ráðuneytið telur mikilvægt að tryggja öryggis grunnvatns á svæðinu.</p> | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða. Orkuveitan tekur undir mikilvægi þess að tryggja öryggi grunnvatns á svæðinu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Ferðaþjónusta</b><br><p>Á bls. 39 er fjallað um samfélag, þar er vísað til könnunar meðal ferðamanna sem Orkuveitan gerði árið 2017, "til að skoða og meta áhrif virkjanaá ferðamennsku og</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Niðurstöður fyrirbyggjandi kannana verða kynntar betur í umhverfismatsskýrslu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

| Umsögn Forsætisráðuneytisins                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Viðbrögð Orkuveitunnar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Útivist á nýtingarsvæðum Orkuveitunnar. "Gott væri að vita hvað kom út úr könnuninni og að fjallað yrði um helstu niðurstöður hennar.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p>Ráðuneytið óskar eftir því hvernig framkvæmdaraðili hyggst fjármagna fyrirhugaðan vindorkugarð, ef að áform um hann standast?</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>Þessi umfjöllun á ekki heima í umhverfismati. Í umhverfismati er eingöngu fjallað um umhverfis- og samfélagsleg áhrif verkefnisins, en fjárhagslegar upplýsingar eru ekki teknar til ítarlegrar umfjöllunar.</p> <p>Orkuveitan leggur ríka áherslu á gagnsæi og uppbyggilegt samráð við stjórnvöld og almenning og er reiðubúin að kynna fjármögnunaráform verkefnisins þegar umhverfismatsvinnu vindorkugarðsins vindorkugarðsins við Dyraveg miðar áfram og forsendur slíkrar umræðu liggja betur fyrir.</p> |
| <p>Ráðuneytið tekur fram að ekki verður tekin afstaða til framkvæmdarinnar fyrr en að afloknu lögbundnu ferli í samræmi við lög um rammaáætlun og samþykktu þingsályktunartillögu um rammaáætlun af Alþingi.</p> <p>Ráðuneytið minnir þó á að engin aðili eða fyrirtæki hefur forgang að lóðarréttindum í þjóðlendum. Þjóðlendur eru landsvæði í eigu ríkisins, með takmörkuð gæði. Þeim ber ekki að úthluta til annarra aðila án auglýsingar. Auglýst er eftir hæfasta aðila (þannig að allir hafi jafnan rétt á að sækja um skv. meginreglum stjórnsýsluréttar sbr. stjórnsýslulög). Forsætisráðuneytið veitir m.a. leyfi fyrir nýtingu vindorku innan þjóðlendna skv. 2. mgr. 3. gr. I. nr. 58/1998. Það er því ráðuneytisins að auglýsa nýtingu á landi og landsréttindum innan þjóðlendu fyrir þau not sem það heimilar. Ráðuneytið gerir svo samning við hæfasta aðila sbr. 2. mgr. 3. gr sömu laga.</p> <p>Með fyrirvara um þessi sjónarmið, gerir forsætisráðuneytið ekki frekari athugasemdir við matsskýrslu vegna áforma um vindorkugarð við Dyraveg en tekur fram að mikilvægt sé að áfram verði haft samráð við ráðuneytið vegna frekari áforma um vindorkugarð á svæðinu og skipulagsvinnu í tengslum við mögulegan vindorkugarð í og við þjóðlendurnar sem taldar eru upp hér að framan.</p> | <p>Umsögnin krefst ekki viðbragða.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |